

- Neboť mnohý prietela ztratil
a domov se zase nevrátil.
75 Protož bylo co plakati,
nebo mnohého dietěte máti
odověla a osiřela,
tudy věčnú žalost měla.
A když se v koráb vsadichu
80 a od břeha odstrčichu,
pojedu přeč zpievajíce
a svým heslem volajíce:
„Hospodine, pomiluj ny!
Jezukriste, pomiluj ny!“
85 Tuť bohu se poručichu
a pokoru učinichu.

3 do *Kunstopla* do Konstantinopole (Cařihradu) – 4 je *zvědě* o nich *zvěděl* – 5 *hroznú* čest velkou počtu – 10 *všicku potřebu vše*, co potřebují – 14 *vyhlédati* vyhlížeti – 15 *cesty nemeškati* neotálet s cestou – 24 *příplynu* připlulo – 25 *drahú kúpi* draze nakoupené zboží – 27 *dvamedcítma* dvaadvacet – 30 *naje* najal – 32 *ku potřebě* dobýváno pro potřebu opatrováno – 42 *dobyti* opatřiti – 44 *potázav* se poradiv se – 45 *jide* šel – 47 *odpuštění* bráti loučiti se – 48 *ze vše cti* za všechnu počtu

64 *pykati* litovati – 66 *vybra* se vydalo se – 71 *provodie* vyprovázeti – 79 *vsadichu* se naložili se

Poznámky ediční

Legenda o svatém Prokopu

V Hradeckém rukopise (NUK XXIII G 92), fol. 1a-29a. Paleograficky spolu s přepisem dnes nevyhovujícím vydal Ad. Patera, Hradecký rukopis, Památky VIII, 1881, 2-77. Otiskujeme v. 29-190 (vynechány v. 40-69, jež vytvořil V. Hanka, Starobylá skládanie 1, na místě ztraceného 2. listu rkp, odkud je s vyznačením přetiskl Patera), 623-662 a 727-924; vycházíme z edice Paterovy. Literatura: V. Chaloupecký-B. Ryba, Středověké legendy prokopské, Praha 1953. Tam i odkazy na starší práce. – Jotace zachována a upravena v krátkých i v dlouhých slabikách všude.

28 jhrál *Pat]* ghar *rkp* – 109 jednoho *rkp]* jednoho *Pat* – 169 a 256 poprosite (*imper.*) poprosíte *Pat* – 204 do třetího dne] do trzetie doby dne *rkp*, *Pat*

Legenda o svaté Kateřině

Zapsána v t. zv. rkpe Štokholmsko-brněnském (knih. Stát. archivu, býv. Zem. archivu v Brně č. 555, fol. 1a-68b) z počátku 15. století. Rukopis z Rožmberské knihovny přešel do sbírek Rudolfa II. a odtud za třicetileté války odvezen do Švédska; vrácen byl r. 1878. První vydání pořídili K. J. Erben a J. Pečírka r. 1860. Paleograficky vydal Fr. Spina, Die alt-čechische Katharinenlegende der Stockholm-Brünner Handschrift, Praha 1913. V kritickém přepise naposledy vydána J. Vilikovským, Praha 1946. Literatura: J. Vilikovský, Písemnictví českého středověku, Praha 1948, str. 176-200; J. Hrabák, Ze studií o adjektivním a adverbialním živlu v Roudnickém Umučení a v legendě o sv. Kateřině, LF 71, 1947, 105-121, 216-230; Fr. Ryšánek, Příspěvky ke kritice a výkladu stč. textů, LF 76(1), 1953, 130-140.

Zde v. 856-1099 (fol. 16b-21b) a 2234-2398 (fol. 43b-47a); opíráme se o vydání Spinovo a Vilikovského (*Vil*). – Jotace zachovávána a upravována v dlouhých slabikách, v krátkých po sykavkách a po ř. V rkpe nalézáme některé dialektismy: *c*, *č* místo *t*, *t* a naopak (*šluczyci* 180 = slůžití, *oczcyku* 25 = otčíku) a *s* místo *c* (*hladje* 224, *sladje* 225); v textu jsou ponechány.

4 bieše spala *rkp*] bieše *vynechává Spina i Vil* – 16 ctná] czna – 25 ocčíku *Vil*] *oczcyku rkp*, *oczyczku Spina* – 54 occem] *oczciem rkp*, *occsem Vil* – 76 i syna *rkp*] syna *Vil* – 105 službu *rkp*] slúhu *Erben, Vil* – 111-112 *podle Erbena, Spiny, Vil*] Pannye byti wychla]ne Zda]ye [je gey bezomyla (*pro rým*) – 123 rubénové *rkp*] rubínové *Vil* – 152 i s svú matkú *Erben, Ryš*] y [swu matku *rkp*, i svú matku *Vil* – 236 srdcě *rkp, Vil*] [rdczem *Spina*]

263 vezřela *rkp*] věřila *Pelikán (LF 18, 1891, 66), Vil* – 278 což *rkp*] až *Spina, Vil* – 287 ctně] cznye *rkp*, cně *Vil* – 360 s krví *rkp*] krví *Vil* – 378 u zvláštivé *Erben*] wzla]tywe *n. wzlo]tywe rkp*, v žalostivé *Geb (LF 9, 1882, 316), Spina, Vil*

Legenda o blahosladené Anežce

Zachována v pěti zlomcích v městském archivu v Chebu. Vydala je paleograficky s úvodem J. Vilikovského M. Mladějovská, *Legenda o blahosladené Anežce – Chebské zlomky, Žikešův špalíček kulturně historický 4*, Praha 1948. Tam i faksimile zlomků.

Zlomky obsahují 84 veršů celých a 16 veršů neúplných. Naše ukázka podává verše nejobsáhlejšího zlomku. – Jotace zachována a upravena v dlouhých slabikách, v krátkých pak všude mimo po *j*.

Tristram a Izalda

Skladba zapsána v rkpe Strahovském DG III 7, fol. 169b-220a (*A*) a v rkpe knih. Stát. archivu, býv. Zem. archivu v Brně č. 558, fol. 3a-199b (*B*). Vydal ji jen V. Hanka, *Starobylá skládání IV*, Praha 1820. Literatura u Jakubce, *Dějiny I*, 282-283. Ukázka podává verše z fol. 180a-181a v rkpe *A* = fol. 40b-44b v rkpe *B*; vychází z rkpu *A*. – Jotace zachovávána a upravována v dlouhých slabikách, v krátkých po sykavkách a po ř.

1 přeč] prycz *B* – 3 panny] panie *B* – 19 již] gie *B* – 24 teč] tedt *B* – 32 mně]] mnie *B* – 38 ižádný] nizadny *B*; nemoh] nemohl *B* – 40 laskavi] naramnie la]kawa *B*

50 jehožto] gehoz *B* – 51 že j'] ze *B* – 65 přirovňávala *B*] přirovňává *A (pro rým)* – 70, 86, 109 žež] ziez *A*, ze *B* – 73 položiechu] polozichu *B*

77 Tuž] Tu *B* – 80 až] a *B* – 83 Auve] auwech *B* – 91-92 nechci nésti hněvu] nechci hněvu nésti *B* – 93 Co může] czoz muoze *B* – 97 to j'] to ge *B* – 108 je] ge]t *B* – 116 mne] *chybí v B* – 124 již] *chybí v B* – 129 mi] ge *B* – 135 sama] [am *A*, [wu *B* – 137 než] neb *B* – 138 neb] nez *B* – 141 snad mé] [nadnie *B* – 143 vzpustiti] w]tupiti *B* – 145 Kto j'] ktoz *B*; to] *chybí v B*

149 byl] *chybí v B* – 155 je] gie *A, B* – 158 ani pichu ani jechu] ani gechu ani pichu *B* – 160 bezmále] bezmala *B* – 162 pomoci] [pomoci *B* – 164 v zlém] tiezkem *B*

166 Brangeneně] Brangenyenye *A*, Brangenenie *B* – 168 tak] *chybí v B* – 172 a] y *B* – 174 mohla-li] mohla *B*; neproměnila] promienila *B* – 180 Auve, Tristrame, milý pane] auwech muoy muoy pane Tri]trame *B* – 182 vážilat] wazila *B* – 187 kto] ktoz *B*

Vévoda Arnošt

Skladba zachována v rukopisném sborníku Baworowském, dříve Lvov, knihovna Baworowských č. 421, nyní v NK ve Varšavě; naše ukázka na fol. 95b-97a (v. 2155-2240). Paleograficky vydal J. Loriš, *Sborník hraběte Baworowského*, Praha 1903, 146-300 (*Lor*). Starší vydání F. X. Prusík v *Kroku 6*, 1892. – Literatura u Jakubce, *Dějiny I*, 284. – Jotace zachována a upravena jen v dlouhých slabikách.

30 naje *Lor*] mage – 72 všickni *Lor*] w]eckni – 85 Tu] *Lor*] Tut pokornie